



УДК: 34: 159.9: 614.2

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-3\(55\)-3330-3341](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-3(55)-3330-3341)

**Світлак Ірина Іванівна** доктор юридичних наук, професор, професор кафедри правознавства і гуманітарних дисциплін Вінницького навчально-наукового інституту економіки Західноукраїнського національного університету, м. Вінниця, <https://orcid.org/0000-0002-4408-6868>

**Сухоребра Тетяна Іванівна** доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри права Вінницького торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету, м. Вінниця, <https://orcid.org/0000-0002-2918-4574>

**Шпортун Оксана Миколаївна** доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти», м. Вінниця, <https://orcid.org/0000-0001-8186-406X>

## **НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА**

**Анотація.** Статтю присвячено дослідженню сучасного стану нормативно-правового забезпечення діяльності фахівців у сфері психічного здоров'я в Україні та визначенню перспектив розвитку законодавства. Актуальність теми зумовлена суттєвим зростанням попиту на психологічну та психосоціальну допомогу в умовах повномасштабної війни, соціально-економічних трансформацій і підвищеного психоемоційного навантаження на населення, що актуалізує потребу у формуванні ефективної системи правового регулювання діяльності фахівців у сфері психічного здоров'я.

У статті проаналізовано сучасний стан законодавчого забезпечення діяльності фахівців у сфері психічного здоров'я, зокрема положення Закону України «Про систему охорони психічного здоров'я», який визначає організаційно-правові засади функціонування відповідної системи, коло її суб'єктів, принципи реалізації державної політики та правовий статус надавачів психологічних і психосоціальних послуг. Окрему увагу приділено проблемам правового статусу надавачів послуг в сфері охорони психічного здоров'я, пов'язаним із відсутністю упродовж тривалого часу чітких механізмів сертифікації та контролю професійної діяльності фахівців у досліджуваній сфері.

Обґрунтовано необхідність запровадження ефективних механізмів професійної сертифікації, атестації та безперервного професійного розвитку фахівців у сфері психічного здоров'я як важливих інструментів забезпечення



якості психологічної допомоги та підвищення професійної відповідальності спеціалістів. Проаналізовано положення проекту постанови Кабінету Міністрів України щодо сертифікації та безперервного професійного розвитку фахівців у сфері психічного здоров'я та створення Реєстру надавачів відповідних послуг.

Зроблено висновок, що формування ефективної системи професійного регулювання діяльності фахівців у сфері психічного здоров'я є важливою передумовою підвищення якості психологічних і психосоціальних послуг, забезпечення захисту прав їх отримувачів та наближення національної системи психічного здоров'я до сучасних міжнародних стандартів. Визначено перспективні напрями подальшого вдосконалення законодавства, зокрема у сфері уніфікації стандартів якості психологічної допомоги, розвитку механізмів професійного саморегулювання та міжсекторальної координації у сфері психічного здоров'я.

**Ключові слова:** охорона здоров'я; психічне здоров'я; фахівці у сфері психічного здоров'я; нормативно-правове забезпечення; правове регулювання; психологічна допомога; психосоціальна допомога; сертифікація; атестація; державна політика у сфері охорони здоров'я; законодавство у сфері психічного здоров'я; публічне управління.

**Iryna Svitlak** doctor in juridical sciences, professor, professor of the department of law and humanities, Vinnytsia education and research institute of economics, West Ukrainian National University, Vinnytsia, <https://orcid.org/0000-0002-4408-6868>

**Tetiana Sukhorebra** doctor in juridical sciences, Associate Professor, Head of the Department of Law Vinnytsia Institute of Trade and Economics of State University of Trade and Economics, Vinnytsia, <https://orcid.org/0000-0002-2918-4574>

**Oksana Shportun** PhD in Psychology, professor, Head of the Department of Psychology Communal Institution of Public Higher Educational Establishment «Vinnytsia Academy of Continuing Education», Vinnytsia, <https://orcid.org/0000-0001-8186-406X>

## **REGULATORY SUPPORT FOR THE PROFESSIONAL ACTIVITIES IN THE FIELD OF MENTAL HEALTH: CURRENT STATUS AND PROSPECTS FOR LEGISLATIVE DEVELOPMENT**

**Abstract.** The article is devoted to the study of the current state of the regulatory and legal framework governing the activities of mental health professionals in Ukraine and to identifying prospects for the further development of relevant legislation. The relevance of the research is influenced by the significant increase in demand for psychological and psychosocial assistance caused by the consequences of the full-scale war, ongoing socio-economic transformations, and the growing psycho-emotional





burden on the population, which highlights the need to establish an effective system of legal regulation of the activities of mental health professionals.

The article analyzes the current state of legislative support for the activities of specialists in the field of mental health, in particular the provisions of the Law of Ukraine “On the Mental Health Care System,” which defines the organizational and legal foundations of the functioning of this system, identifies its key actors, outlines the principles of public policy implementation, and determines the legal status of providers of psychological and psychosocial services. Particular attention is paid to the problems related to the legal status of service providers in the field of mental health care, which for a long time were associated with the absence of clear mechanisms for certification and professional supervision of specialists operating in this field.

The necessity of introducing effective mechanisms of professional certification, attestation, and continuous professional development for mental health professionals is substantiated as an important tool for ensuring the quality of psychological services and enhancing the professional responsibility of specialists. The provisions of the draft Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine concerning certification and continuous professional development of mental health professionals, as well as the establishment of a Register of service providers in the field of mental health, are analyzed.

It is concluded that the formation of an effective system of professional regulation of the activities of mental health professionals is an essential prerequisite for improving the quality of psychological and psychosocial services, ensuring the protection of the rights of service recipients, and bringing the national mental health system closer to modern international standards. Further legislative improvement are identified, including the unification of quality standards for psychological assistance, the development of mechanisms of professional self-regulation, and the strengthening of intersectoral coordination in the field of mental health.

**Keywords:** healthcare; mental health; mental health professionals; regulatory and legal framework; legal regulation; psychological assistance; psychosocial support; certification; attestation; state health policy; mental health legislation; public administration.

**Постановка проблеми.** Зростання попиту на психологічну та психо-соціальну допомогу серед різних верств населення обумовлено наслідками повномасштабної війни, тривалими соціально-економічними трансформаціями та підвищеним рівнем психоемоційного навантаження на громадян. За таких умов особливої ваги набуває формування ефективної системи нормативно-правового забезпечення діяльності фахівців у сфері психічного здоров'я.

Незважаючи на значні досягнення у сфері унормування діяльності фахівців у сфері психічного здоров'я, як-то прийняття Закону України «Про систему охорони психічного здоров'я» (далі - Закон) [1], який визначає організаційно-правові, соціально-економічні засади функціонування системи психічного



здоров'я, а також регулює суспільні відносини у сфері надання психологічної та психосоціальної допомоги населенню, сучасний стан правового регулювання цієї сфери характеризується низкою проблем. Зокрема, на ринку психологічних послуг спостерігається стрімке зростання кількості надавачів психологічної допомоги, серед яких значну частину становлять особи, що не мають належної професійної освіти або відповідної кваліфікації. Відсутність упродовж тривалого часу чітких механізмів професійної сертифікації, ліцензування та контролю за діяльністю таких фахівців створювала ризики для якості надання психологічної допомоги та безпеки її отримувачів.

У зв'язку з цим особливо актуальним є удосконалення законодавчого регулювання діяльності фахівців у сфері психічного здоров'я, зокрема визначення їх правового статусу, професійних стандартів, прав і обов'язків, а також запровадження ефективних механізмів професійної сертифікації та державного контролю за наданням психологічних послуг. Вирішення цих питань є важливою передумовою формування якісної та безпечної системи психологічної допомоги, що відповідатиме сучасним суспільним потребам і міжнародним стандартам у сфері охорони психічного здоров'я.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Питання нормативного забезпечення діяльності фахівців у сфері психічного здоров'я у вітчизняній юридичній науці перебуває на етапі активної інституціоналізації та переосмислення у зв'язку з реформою сфери психічного здоров'я, наслідками війни та швидким розширенням ринку психологічних/психосоціальних послуг. Нова хвиля публікацій фокусується не лише на загальних правах людини в сфері охорони здоров'я, зокрема психічного, а й на правовому режимі професійної діяльності надавачів. У юридичній площині сфера надання психологічних послуг розглядалась у різних галузевих аспектах, а саме їх цивільно-правова та адміністративно-правова природа. Серед опублікованих останніми роками праць доцільно назвати розробки С.Б. Булеци, А.А. Герц, Р.М. Колодчини, Е.Р. Костик, О.С. Поясник, І.І. Світлак, І.Я. Сенюти, В.Ю. Стеценко, С.М. Шило та ін. Окремі питання правового регулювання професійної діяльності психолога досліджувались і провідними представниками психологічної науки, зокрема в роботах В.І. Барка, В.Г. Панка, О.М. Шпортун та ін. Окремий теоретико-методологічний інтерес становить аналіз положень Наукової концепції розвитку законодавства про охорону психічного здоров'я в Україні (2024 р.), розробленій Дослідницькою службою ВРУ [2].

Незважаючи на жвавий інтерес до проблематики водночас існує розрив між прийнятими нормативними положеннями та механізмами їх практичної імплементації, зокрема щодо функціонування системи професійної сертифікації та державних реєстрів надавачів послуг.

Додатково проблему ускладнює відсутність уніфікованих стандартів якості психологічної допомоги, чітких механізмів професійної відповідальності та узгодженого регулювання у різних секторах публічної політики (охорона





здоров'я, освіта, соціальні послуги, сектор безпеки), що потребує комплексного вдосконалення законодавства у цій сфері.

**Мета статті** – аналіз сучасного стану нормативно-правового забезпечення діяльності фахівців у сфері психічного здоров'я, визначення особливостей правового статусу таких фахівців, а також обґрунтування напрямів удосконалення законодавства щодо сертифікації, професійних стандартів та регулювання надання психологічних послуг.

**Виклад основного матеріалу.** Важливим кроком у формуванні сучасної системи нормативно-правового регулювання у сфері психічного здоров'я стало прийняття Закону [1], що відіграє принципове значення у формуванні цілісної державної політики у сфері психічного здоров'я та встановлення чітких правових засад діяльності фахівців, які надають відповідні послуги. Зазначений закон формує інституційні та правові передумови для створення системи охорони психічного здоров'я, що функціонуватиме у єдиному міжвідомчому просторі та базується на принципах міжсекторальної взаємодії. Важливим нововведенням є запровадження механізмів професійної сертифікації фахівців у сфері психічного здоров'я, що покликано забезпечити належний рівень професійної підготовки надавачів послуг та підвищити якість психологічної і психосоціальної допомоги.

Нормативні положення Закону визначають базові елементи функціонування системи охорони психічного здоров'я, зокрема: мету, завдання та принципи реалізації державної політики у цій сфері; засади надання послуг у сфері психічного здоров'я; структуру та складові відповідної системи; коло суб'єктів, які забезпечують формування та реалізацію державної політики, а також суб'єктів, що безпосередньо надають послуги; права отримувачів таких послуг і джерела фінансування відповідної системи.

Щодо надавачів послуг психологічних послуг та допомоги в Законі запропонований загальний термін «фахівці у сфері психічного здоров'я». Відповідно до п. 9 ч. 1 ст. 1 Закону «...фахівці у сфері психічного здоров'я - фізичні особи, які надають допомогу у сфері психічного здоров'я, мають відповідну освіту, володіють необхідними для цього професійними знаннями та навичками, а також відповідають встановленим законодавством вимогам щодо атестації та/або сертифікації...» [1].

Сучасні трансформаційні процеси у системі охорони здоров'я України, а також суттєве зростання потреби населення у психологічній та психосоціальній підтримці зумовлюють необхідність розширення кадрового потенціалу та запровадження нових професій у сфері психічного здоров'я. У цьому контексті важливим кроком є введення до системи охорони здоров'я професій фахівців з вищою немедичною освітою з психологічної допомоги та духовної опіки, зокрема клінічного психолога, психотерапевта та капелана в охороні здоров'я. Доцільність запровадження таких професій зумовлена потребою у формуванні мультидисциплінарного підходу до надання допомоги у сфері психічного



здоров'я, що відповідає сучасним міжнародним стандартам організації медико-психологічної допомоги. У більшості країн ЄС система психічного здоров'я функціонує на основі взаємодії фахівців різного профілю - лікарів-психіатрів, клінічних психологів, психотерапевтів, соціальних працівників, духовних радників та інших спеціалістів, що забезпечує комплексний підхід до лікування та психосоціальної реабілітації пацієнтів.

Перелік професій фахівців у сфері психічного здоров'я має затверджуватись КМУ. Наразі в Україні відсутній відповідний нормативно-правовий акт уряду, який би регламентував порядок сертифікації та моделював вітчизняну систему безперервного професійного розвитку фахівців, які надають послуги у сфері психічного здоров'я. З метою унормування зазначених питань на громадське обговорення МОЗ України виніс проєкт Постанови КМУ «Деякі питання сертифікації та безперервного професійного розвитку фахівців у сфері психічного здоров'я» (далі - Постанова), яким також затверджуються:

- 1) Перелік професій фахівців у сфері психічного здоров'я;
- 2) Порядок сертифікації фахівців у сфері психічного здоров'я. Доцільно зазначити, що даний порядок сертифікації фахівців у сфері психічного здоров'я, затверджений вищеназваною Постановою КМУ не поширюються на військових психологів та на працівників безпосередньо сфери охорони здоров'я в межах професійних напрямів робіт;
- 3) Порядок безперервного професійного розвитку фахівців у сфері психічного здоров'я [3].

На нашу думку, забезпечення належного рівня якості послуг у сфері психічного здоров'я потребує впровадження ефективних механізмів правового регулювання професійної діяльності фахівців у сфері психічного здоров'я.

Важливим напрямом удосконалення нормативно-правового регулювання професійної діяльності у сфері психічного здоров'я є запровадження ефективних механізмів атестації та сертифікації фахівців, що спрямовані на забезпечення належного рівня їх професійної компетентності та підвищення якості надання психологічних і психосоціальних послуг.

У сучасних умовах зростання попиту на такі послуги та розширення кола їх надавачів особливої актуальності набуває формування прозорих процедур підтвердження кваліфікації спеціалістів, які працюють у сфері психічного здоров'я.

Ефективним інструментом підвищення якості послуг у сфері психічного здоров'я та наближення національної системи їх надання до міжнародних стандартів є запровадження механізму професійної сертифікації відповідних фахівців. Згідно із запропонованими підходами, фахівці у сфері психічного здоров'я повинні отримувати сертифікат - офіційний документ, що підтверджує їх право на здійснення професійної діяльності у цій сфері.

Відповідно до Постанови: «...сертифікація фахівця у сфері психічного здоров'я – процедура визнання кваліфікації та компетентностей фахівця у сфері



психічного здоров'я та внесення інформації про сертифікованого фахівця до Реєстру надавачів послуг у сфері психічного здоров'я...» [3].

Процедура сертифікації передбачає оцінювання дотримання фахівцями вимог щодо безперервного професійного розвитку, а також відповідності їх професійної діяльності сучасним науково обґрунтованим підходам і методам психологічної та психотерапевтичної допомоги. Сертифікація здійснюється на безоплатній основі за професійними напрямками робіт фахівців у сфері психічного здоров'я. Запровадження періодичної сертифікації, що здійснюється один раз на п'ять років, спрямоване на забезпечення належного рівня професійної компетентності спеціалістів, актуалізацію їх знань та підвищення стандартів надання психологічних і психосоціальних послуг.

Таким чином, запровадження сертифікації передбачає офіційне підтвердження права фахівця на здійснення професійної діяльності у сфері психічного здоров'я шляхом видачі відповідного сертифіката та внесення інформації про нього до Реєстру надавачів послуг. Такий підхід сприятиме підвищенню рівня професійної відповідальності спеціалістів, забезпеченню прозорості ринку психологічних послуг та запобіганню їх наданню особами без належної фахової підготовки.

Започаткування в Україні системи сертифікації фахівців у сфері психічного здоров'я стало дієвим та ефективним інструментом реалізації Плану заходів на 2024–2026 роки з реалізації Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року [4; 5], який передбачає формування ефективної системи професійного регулювання, підвищення якості послуг та забезпечення відповідності національної системи психічного здоров'я сучасним міжнародним стандартам.

Водночас важливою складовою забезпечення професійної якості діяльності спеціалістів є атестація, яка дозволяє здійснювати періодичне оцінювання рівня професійної підготовки фахівців, їх відповідності займаній посаді та здатності застосовувати сучасні науково обґрунтовані методи психологічної та психотерапевтичної допомоги.

Атестація працівників сфери охорони здоров'я відбувається з врахуванням Переліку професій (посад) працівників сфери охорони здоров'я [6], Національного класифікатора України ДК: 2010 «Класифікатор професій» [7], професійних стандартів/кваліфікаційних характеристик професій працівників за відповідними професіями (Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників [8]) згідно Порядку проведення атестації працівників сфери охорони здоров'я [9]. Аналіз положень чинного законодавства дає підстави визначити фахівців у сфері психічного здоров'я з професійним напрямом роботи в секторі охорони здоров'я (лікар-психіатр; лікар-психіатр дитячий; лікар-нарколог; лікар-психолог; лікар-психотерапевт; клінічний психолог; психотерапевт та капелан в охороні здоров'я), для підтвердження професійної кваліфікації яких передбачено проходження атестації.



Професійними напрямками робіт фахівців у сфері психічного здоров'я (психолог; психолог установи соціального захисту; соціальний психолог; психолог з консультування; спеціальний психолог; практичний психолог закладу освіти; практичний психолог (соціальна сфера); психолог в організації та на підприємстві; кризовий психолог; психолог діяльності в особливих умовах; військовий психолог; фахівець із раннього втручання; фахівець із застосування методу ведення випадку (кейс-менеджер); фахівець із соціальної роботи; соціальний працівник; педагог соціальний; капелан; військовий капелан; пенітенціарний капелан), за якими здійснюється сертифікація є: соціальна сфера; освіта; безпека та оборона; цивільний захист; молодіжна робота; фізична культура та спорт; культура та мистецтво; бізнес, підприємництво та організаційна діяльність; юстиція та правосуддя; духовна опіка (крім духовної опіки у сфері охорони здоров'я).

Правовий статус фахівців у сфері психічного здоров'я визначається законодавством України про охорону здоров'я, нормативно-правовими актами, що регулюють надання медичної, психологічної та психосоціальної допомоги, а також кваліфікаційними характеристиками відповідних професій. Сукупність цих норм встановлює основні вимоги до осіб, які здійснюють професійну діяльність у зазначеній сфері, включаючи вимоги до освіти, професійної підготовки, підтвердження кваліфікації, стажу роботи та безперервного професійного розвитку. Таке нормативне регулювання формує інституційні засади професійної діяльності фахівців та визначає їх місце у системі охорони психічного здоров'я.

Базовою передумовою набуття статусу фахівця у сфері психічного здоров'я є здобуття відповідної вищої освіти. Законодавство передбачає, що такі спеціалісти повинні мати освіту другого (магістерського) рівня у галузі знань «Охорона здоров'я» або «Медицина» за відповідними спеціальностями, зокрема «Медична психологія», «Медична та психологічна реабілітація», «Медицина» або «Педіатрія».

Освітня підготовка формує фундаментальні знання з медико-біологічних та психологічних дисциплін, що є необхідною умовою для здійснення професійної діяльності у сфері психічного здоров'я, яка передбачає роботу з особами, що мають психічні, психосоматичні та поведінкові розлади.

Наступним елементом формування професійної компетентності є вимога щодо проходження інтернатури та спеціалізації за відповідним напрямом діяльності. Зокрема, для лікарів-психологів передбачено проходження інтернатури за спеціальністю «Медична психологія», а для лікарів-психотерапевтів – інтернатури за однією з медичних спеціальностей з подальшою спеціалізацією у сфері психотерапії. Така багаторівнева система професійної підготовки забезпечує формування практичних навичок діагностики, профілактики та лікування психічних і психосоматичних розладів, а також сприяє інтеграції медичних та психологічних підходів у процесі надання допомоги пацієнтам.



Важливим елементом правового статусу фахівців у сфері психічного здоров'я є процедура підтвердження професійної кваліфікації. Законодавством передбачено отримання сертифіката лікаря-спеціаліста, що засвідчує право особи здійснювати професійну діяльність за відповідною спеціальністю. Крім того, система професійного розвитку включає процедуру атестації, за результатами якої спеціалістам присвоюється відповідна кваліфікаційна категорія. Така система передбачає поетапну градацію професійної компетентності залежно від досвіду роботи: базовий рівень (без вимог до стажу), друга кваліфікаційна категорія (стаж понад 5 років), перша кваліфікаційна категорія (понад 7 років) та вища кваліфікаційна категорія (понад 10 років). Наявність такої градації дозволяє забезпечити поступове професійне зростання спеціалістів та стимулює підвищення рівня їх компетентності.

Не менш важливою складовою професійної діяльності є безперервний професійний розвиток фахівців. Він передбачає регулярне підвищення кваліфікації, участь у професійних тренінгах, науково-практичних заходах, а також проходження супервізії. Запровадження системи безперервного професійного розвитку є важливим механізмом підтримання належного рівня професійної компетентності спеціалістів, оскільки сфера психічного здоров'я характеризується постійним оновленням наукових знань, методів психотерапії та психодіагностики.

Встановлення чітких професійних вимог до фахівців у сфері психічного здоров'я має важливе суспільне значення. Насамперед це пов'язано з тим, що діяльність таких спеціалістів безпосередньо впливає на психічне благополуччя, здоров'я та безпеку громадян. Недостатній рівень професійної підготовки або відсутність належного контролю за діяльністю надавачів психологічних послуг може призвести до неякісного надання допомоги, погіршення психічного стану пацієнтів та порушення їх прав. Саме тому законодавче встановлення вимог до освіти, кваліфікації та професійного досвіду фахівців є необхідною умовою забезпечення якості та безпечності відповідних послуг.

Крім того, запровадження чітких кваліфікаційних критеріїв сприяє впорядкуванню ринку психологічних та психотерапевтичних послуг, підвищує рівень довіри населення до системи охорони психічного здоров'я та забезпечує належний рівень професійної відповідальності спеціалістів. У сучасних умовах, коли попит на психологічну допомогу суттєво зростає, особливо внаслідок війни та пов'язаних із нею психотравмуючих факторів, питання професійної підготовки фахівців набуває особливої актуальності.

Отже, законодавчо визначена система освітніх, кваліфікаційних та професійних вимог до фахівців у сфері психічного здоров'я виконує важливу регулятивну функцію, спрямовану на забезпечення належного рівня підготовки спеціалістів, підвищення якості психологічної та психотерапевтичної допомоги, а також захист прав осіб, які звертаються за такою допомогою. Формування та подальше вдосконалення цих вимог є необхідною умовою розвитку сучасної



системи охорони психічного здоров'я та її наближення до міжнародних стандартів.

Таким чином, запровадження чітко врегульованих процедур атестації та сертифікації фахівців є необхідною передумовою формування ефективної системи професійного регулювання у сфері психічного здоров'я, підвищення якості відповідних послуг та забезпечення належного рівня захисту прав осіб, які звертаються по психологічну допомогу. Поєднання процедур атестації та сертифікації формує комплексний механізм контролю професійної компетентності фахівців, що відповідає сучасним міжнародним підходам до регулювання діяльності у сфері психічного здоров'я.

**Висновки.** Проведений аналіз засвідчив, що в Україні поступово формується система нормативно-правового забезпечення діяльності фахівців у сфері психічного здоров'я, важливим етапом якої стало прийняття Закону України «Про систему охорони психічного здоров'я». Зростання попиту на психологічну та психосоціальну допомогу, зумовлене наслідками війни та соціальними трансформаціями, актуалізує необхідність підвищення рівня професійного регулювання діяльності відповідних спеціалістів. Ефективними інструментами забезпечення якості послуг у цій сфері є механізми професійної атестації та сертифікації, ведення реєстру надавачів послуг та розвиток системи безперервного професійного розвитку фахівців.

Поєднання процедур атестації та сертифікації створює комплексний механізм оцінювання професійної компетентності спеціалістів і сприяє підвищенню прозорості ринку психологічних послуг. Водночас подальшого нормативного вдосконалення потребують питання уніфікації стандартів якості психологічної допомоги, міжсекторальної координації та професійної відповідальності фахівців. Перспективними напрямками подальших наукових досліджень є аналіз механізмів практичної імплементації системи сертифікації фахівців у сфері психічного здоров'я, дослідження моделей професійного саморегулювання та вивчення зарубіжного досвіду правового регулювання психологічної діяльності з метою його адаптації до української правової системи.

#### **Література:**

1. Про систему охорони психічного здоров'я в Україні: Закон України від 15.01.2025 р. № 4223-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4223-20>
2. Наукова концепція розвитку законодавства про охорону психічного здоров'я в Україні: Дослідницька служба ВРУ. 2024. URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/33309.pdf>
3. Деякі питання сертифікації та безперервного професійного розвитку фахівців у сфері психічного здоров'я: Проект Постанови КМУ від 2025 р. URL: <https://moz.gov.ua/storage/uploads/24a53997-716b-4b59-9148-07a754f031f2/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf>
4. Концепція розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року: Розпорядження КМУ від 27.12.2017 р. № 1018-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1018-2017-%D1%80#n7>





5. План заходів на 2024-2026 роки з реалізації Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року: Розпорядження КМУ від 21.06.2024 р. № 572-р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/572-2024-%D1%80?utm\\_source=chatgpt.com#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/572-2024-%D1%80?utm_source=chatgpt.com#Text)
6. Перелік професій (посад) працівників сфери охорони здоров'я: Наказ МОЗ України від 05.07.2025 р. № 1065. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1109-25#n33>
7. Національний класифікатор України ДК: 2010 «Класифікатор професій»: Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28.07.2010 р. № 327. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>
8. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78. Охорона здоров'я: Наказ МОЗ України від 29.03.2002 р. № 117. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va117282-02#n8536>
9. Порядок проведення атестації працівників сфери охорони здоров'я: Наказ МОЗ України від 16.04.2025 р. № 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0824-25#Text>
10. Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я: Постанова КМУ від 14.07.2021 р. № 725. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/725-2021-%D0%BF#n13>

### References:

1. Pro systemu okhorony psykhichnoho zdorovya v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 15.01.2025 r. № 4223-IX [Law of Ukraine On the Mental Health Care System in Ukraine: Law of Ukraine from 15.01.2025, № 4223-IX]. zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4223-20> [in Ukrainian].
2. Naukova kontsepsiya rozvytku zakonodavstva pro okhoronu psykhichnoho zdorovia v Ukraini: Doslidnytska sluzhba VRU [Scientific concept for the development of legislation on mental health protection in Ukraine: Research Service of the Verkhovna Rada]. 2024. Retrieved from: <https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/33309.pdf> [in Ukrainian].
3. Deyaki pytannia sertyfikatsii ta bezperervnoho profesiynoho rozvytku fakhivtsiv u sferi psykhichnoho zdorovia: Proekt Postanovy KМУ vid 2025 [Some issues of certification and continuous professional development of mental health professionals: Draft Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 2025]. moz.gov.ua. Retrieved from: <https://moz.gov.ua/storage/uploads/24a53997-716b-4b59-9148-07a754f031f2/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf> [in Ukrainian].
4. Kontsepsiia rozvytku okhorony psykhichnoho zdorovia v Ukraini na period do 2030 roku: Rozporyadzhennia KМУ vid 27.12.2017 r. № 1018-p [Concept for the development of mental health care in Ukraine for the period until 2030: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine from 27.12.2017, № 1018-p]. zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1018-2017-%D1%80#n7> [in Ukrainian].
5. Plan zakhodiv na 2024-2026 roky z realizatsii Kontsepsii rozvytku okhorony psykhichnoho zdorovia v Ukraini na period do 2030 roku: Rozporyadzhennia KМУ vid 21.06.2024 r. № 572-p [Action Plan for 2024-2026 on the Implementation of the Concept for the Development of Mental Health Care in Ukraine for the Period Until 2030: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine from 21.06.2024, № 572-p]. zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/572-2024-%D1%80?utm\\_source=chatgpt.com#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/572-2024-%D1%80?utm_source=chatgpt.com#Text) [in Ukrainian].
6. Perelik profesii (posad) pratsivnykiv sfery okhorony zdorovia: Nakaz MOZ Ukrainy vid 05.07.2025 r. № 1065 [List of professions (positions) of healthcare workers: Order of the Ministry of Health of Ukraine dated 05.07.2025, № 1065]. zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1109-25#n33> [in Ukrainian].
7. Natsionalnyi klasyfikator Ukrainy DK: 2010 «Klasyfikator profesiiy»: Nakaz Derzhavnoho komitetu Ukrainy z pytan tekhnichnoho rehulyuvannia ta spozhyvchoi polityky vid 28.07.2010 r. №





327 [National Classifier of Ukraine DK: 2010 "Classifier of Professions": Order of the State Committee of Ukraine for Technical Regulation and Consumer Policy from 28.07.2010, № 327]. zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text> [in Ukrainian].

8. Dovidnyk kvalifikatsiynykh kharakterystyk profesiy pratsivnykiv. Vypusk 78. Okhorona zdorov'ya: Nakaz MOZ Ukrayiny vid 29.03.2002 r. № 117 [Handbook of qualification characteristics of workers' professions. Issue 78. Health care: Order of the Ministry of Health of Ukraine from 29.03.2002, № 117]. zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va117282-02#n8536> [in Ukrainian].

9. Poryadok provedennia atestatsii pratsivnykiv sfery okhorony zdorovia: Nakaz MOZ Ukrainy vid 16.04.2025 r. № 650 [Procedure for conducting certification of healthcare workers: Order of the Ministry of Health of Ukraine from 16.04.2025, № 650]. zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0824-25#Text> [in Ukrainian].

10. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro systemu bezperervnoho profesiynoho rozvytku pratsivnykiv sfery okhorony zdorovia: Postanova KМУ vid 14.07.2021 r. № 725 [On approval of the Regulation on the system of continuous professional development of healthcare workers: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine from 14.07.2021, № 725]. zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/725-2021-%D0%BF#n13> [in Ukrainian].

*Дата першого надходження статті до видання: 18.02.2026*

*Дата прийняття статті до друку після рецензування: 06.03.2026*

